

[Avaleht](#) > ... > [Raha/Rahalised Nõuded](#) > [Maksejõuetus/pankrot](#) > Spain

Maksejõuetus/pankrot

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Hispaania

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Maksejõuetusmenetlust kohaldatakse nii füüsilisest kui ka juriidilisest isikust võlgnike ja kauplejate suhtes.

Menetlust reguleerivad õigusnormid on sätestatud uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduses (*Texto Refundido de la Ley Concursal*), mis kinnitati kuninga 5. mai 2020. aasta seadusandliku dekreediga 1/2020 (*Real Decreto Legislativo 1/2020*). 5. septembri 2022. aasta seadusega 16/2022 kehtestati Hispaania maksejõuetusõiguse muudatused, et võtta üle direktiiv (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning nende menetluste tõhususe suurendamise meetmeid.

Milliseid maksejõuetusmenetlusi näeb Hispaania õigus ette?

Uued maksejõuetuseeskirjad näevad ette kolme liiki maksejõuetusmenetlusi:

1. maksejõuetus (*concurso de acreedores*), mida reguleeritakse maksejõuetusõiguse uuesti sõnastatud teksti I osaga;
2. võlgade restruktureerimine (*reestructuración de deudas*), sealhulgas võimalus teatada enne läbirääkimiste alustamist, nagu on sätestatud II osas;
3. mikroettevõtete erimenetlus, mis on reguleeritud III osaga.

Millised on nõuded maksejõuetusmenetluse algatamiseks I osa alusel?

Maksejõuetuks võib tunnistada iga võlgniku, olgu ta füüsiline isik (sealhulgas alaealised või teovõimetud isikud) või juriidiline isik, ettevõtja või tarbija, kuigi seaduses on sätestatud teatavad erisused olenevalt asjaomase võlgniku liigist. Näiteks kohaldatakse mikroettevõtete erimenetlust võlgnike suhtes, kes on füüsilised või juriidilised isikud, kes tegelevad majandus- või kutsetegevusega ja vastavad teatavatele nõuetele (artikkel 685).

Juriidilised isikud võib tunnistada maksejõuetuks isegi siis, kui nende tegevus on lõpetamisel. Kontserni kuulumine ei ole oluline, sest maksejõuetuks saab tunnistada ühe või mitu sellesse kuuluvat äriühingut, kuid mitte kontserni tervikuna.

Maksejõuetusmenetluse võib algatada pärandvara suhtes, kui seda ei ole tingimusteta vastu võetud.

Maksejõuetuks ei saa tunnistada riigi territoriaalüksusi, avaliku sektori asutusi ega teisi avalik-õiguslikke organeid.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused:

Õigusaktides on sätestatud teatavad subjektiivsed ja objektiivsed eeltingimused, mis peavad olema

maksejõuetusmenetluse algatamiseks täidetud.

A) Subjektiivne eeltingimus (artikkel 1): iga võlgnik võib kasutada maksejõuetusmenetlust (maksejõuetus, restruktureerimine, mikroettevõtete erimenetlus), olenemata sellest, kas ta on füüsiline või juriidiline isik, ettevõtja või tarbija.

Maksejõuetuks ei saa tunnistada riigi territoriaalüksusi, avaliku sektori asutusi ega teisi avalik-õiguslikke organeid.

B) Objektiivne eeltingimus: võlgniku maksejõuetus, mis on määratletud kui praegune või peatne suutmatus tasuda oma kohustisi korrapäraselt, kui ta ei ole eeldatavasti suuteline neid tasuma kolme kuu jooksul (artikkel 2). Restruktureerimismenetlust võib kasutada ka juhul, kui maksejõuetus on tõenäoline järgmise kahe aasta jooksul (artikkel 585).

Pooled, kellel on võimalik maksejõuetusmenetluse algatamist taotleda

Maksejõuetusmenetluse algatamise taotluse esitamise nõuded erinevad olenevalt sellest, kas avalduse esitab võlgnik või esitavad selle võlausaldajad.

Kui maksejõuetusmenetlust taotleb võlgnik (vabatahtlik menetlus), peab ta kohtus põhjendama, et ta on muutunud või muutub peatselt maksejõuetuks, st tal ei ole võimalik oma kohustisi õigel ajal täita. Kui võlgnik on muutunud maksejõuetuks, peab ta maksejõuetusmenetluse algatamist taotlema kahe kuu jooksul alates sellest, kui ta sai oma maksejõuetusest teada või oleks pidanud sellest teada saama.

Võlgnik peab koos taotlusega esitama teatavad dokumendid, näiteks oma majandustegevuse aruande, varade nimekirja, võlausaldajate nimekirja, kus on esitatud laenu tagatised, töötajate nimekirja ja raamatupidamisdokumendid, kui võlgnik on raamatupidamiskohuslane.

Kui füüsilisest või juriidilisest isikust võlgnik on muutunud maksejõuetuks, on ta kohustatud taotlema maksejõuetusmenetluse algatamist. See on olukord, kus isikul ei ole võimalik oma kohustisi korrapäraselt täita. Kui võlgnik on muutumas peatselt maksejõuetuks (maksejõuetust veel ei ole, kuid seda on oodata), on tal aga lihtsalt õigus taotleda selle algatamist.

Kaubanduskohtule (*juzgado de lo mercantil*) esitatav taotlus peab vastama teatavatele kohustuslikele tingimustele, mis on sätestatud uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 6 ja 7: võlgniku finants- ja õigusliku olukorra aruanne; märge selle kohta, kas ta tegeleb majandustegevusega; kui tegemist on juriidilise isikuga, peab ta esitama oma aktsionäride, haldurite või likvideerijate ja ametliku audiitori andmed; varade ja õiguste nimekiri koos nende kindlakstegemiseks vajalike andmetega; võlausaldajate tähestikuline nimekiri koos aadressi ning nõuete summa, maksetähtaja ja olemasolevate tagatistega; kui see on asjakohane, siis töötajate nimekiri; kui võlgnik on raamatupidamiskohuslane, peab ta esitama raamatupidamisdokumendid; kui ta kuulub kontserni, peab ta sellele osutama ja esitama kontserni konsolideeritud finantsaruanded.

Võlgnik on kohustatud tegema koostööd maksejõuetusmenetlust juhtiva kohtuniku ja halduritega ning mitte ainult passiivselt, täites talle esitatud nõudeid, vaid aktiivselt, teatades kõigest, mis on oluline. Siia alla kuulub ka kohustus kohale ilmuda (kohtusse ja haldurite juurde), teha koostööd ja anda teavet. Need kohustused kehtivad võlgnikele, kes on füüsilised isikud ja juriidiliste isikute *de facto* või *de jure* juhid, olenemata sellest, kas nad on seda praegu või täitnud seda ülesannet kahe viimase aasta jooksul. Selle kohustuse täitmatajätmine loetakse tahtlikuks väärkäitumiseks või raskeks hooletuseks, mille alusel võib maksejõuetuse kvalifitseerida tahtlikuks (juhtudel, mille suhtes kohaldatakse tahtlikkust käsitlevat paragrahvi, st võlausaldajaid kahjustava kokkuleppe heakskiitmise või likvideerimismenetluse algatamise tõttu).

Võlgnik võidakse tunnistada maksejõuetuse eest vastutavaks ja talle võidakse määrata karistus. Maksejõuetusmenetluse üks eesmärk on analüüsida maksejõuetuse põhjusi ja eelkõige seda, kas võlgniku või teiste temaga otse või kaudselt seotud isikute käitumine on selle põhjustamisele kaasa aidanud või seda süvendanud. See hõlmab asjaomaste kohustiste väljaselgitamist uuesti sõnastatud maksejõuetusmenetluse artiklites 455 ja 456 sätestatud karistuste tabeli abil.

Menetluse algatamine ja õiguslike tagajärgede jõustumine

Kohtunik peab esitatud dokumendid läbi vaatama; kui maksejõuetus või peatne maksejõuetus on põhjendatud,

peab ta tunnistama võlgniku maksejõuetuks avalduse esitamisega samal päeval või sellele järgneval päeval. Kui esitatud dokumendid ei ole täielikud, võib kohtunik määrata viiepäevase tähtaja nende täiendamiseks.

Maksejõuetusmenetlust võib taotleda ka iga võlausaldaja. Sellisel juhul on tegemist sundmenetlusega (*concurso necesario*). Pankrotimäärust taotlevad võlausaldajad peavad tõendama, et võlgnik on muutunud maksejõuetuks, ja esitama tõendid võlgniku suhtes välja antud täitekorralduse kohta, millest nähtub, et võla sissenõudmiseks ei saadud piisavalt vara, või nad peavad esitama tõendid teatavate asjaolude kohta, mille põhjal saab eeldada maksejõuetust, näiteks: võlgnik on täielikult loobunud kohustiste täitmisest; võlgniku varad on suures osas arestitud; varad on rutakalt varjatud või realiseeritud; teatavad võlad on jäetud tasumata (maksud, sotsiaalkindlustus, töötajate nõuded).

Kui maksejõuetusmenetlust taotleb võlausaldaja, kutsutakse võlgnik kohtusse ja tal on võimalik pankrotimäärus vaidlustada. Sellistel juhtudel kutsub kohus kokku istungi, kus pooled võivad esitada teatavate piirangutega tõendeid ja kohtunik peab otsustama, kas võlgnik on muutunud maksejõuetuks või mitte, ning tegema vajaduse korral pankrotimääruse. Menetlus algatatakse ka juhul, kui võlgnik nõustub pankrotimäärusega, ei vaidlusta seda või ei ilmu istungile.

Füüsilisest isikust võlgnik, kes on muutunud või peatselt muutub maksejõuetuks olukorras, kus kohustised ei ületa hinnanguliselt viit miljonit eurot, võib taotleda menetlust *kohtuvälise maksekokkuleppeni* jõudmiseks. Seda võivad teha ka juriidilised isikud, kes vastavad uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 631 sätestatud nõuetele.

Maksejõuetusmenetluse algatamise otsus jõustub selle tegemisel, isegi kui see edasi kaevatakse.

Pankrotimääruse avaldamine

Pankrotimäärus tuleb eelistatavalt avaldada elektroonselt ja otsuse väljavõte tuleb avaldada riigi ametlikus väljaandes, kuigi kohtunik võib anda korralduse, et see avaldataks ka muudes meediakanalites, kui ta peab seda vältimatuks.

Ajutised meetmed

Maksejõuetusmenetlust taotleva isiku nõudmisel ja pärast tagatise esitamist võimalike kohustiste katmiseks, kui see on asjakohane, võib kohtunik taotluse rahuldamisel võtta üldise menetlusõiguse sätete kohaselt vajalikke meetmeid tagamaks, et võlgniku vara ei võõrandata.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotivara koosseis

Pankrotivara või menetlusega hõlmatud vara hulka kuuluvad võlgniku kõik varad ja õigused pankrotimääruse tegemise ajal, samuti kõik varad, mille võlgnik omandab menetluse ajal või mis menetluse ajal nõutakse või võidetakse tagasi. Erandiks on varad, millele seaduse kohaselt sissenõuet pöörata ei saa.

Võlausaldajad, kellel on eelisnõudeõigused laevade või lennukite suhtes, võivad eraldada need varad pankrotivarast, võttes valdkondlikes õigusaktides lubatud meetmeid.

Kui maksejõuetusmenetlusega hõlmatud võlgnikud on abielus füüsilised isikud, kuulub nende lahusvara menetlusega hõlmatud vara hulka ja kui neil on ühisvara kokkulepe, kaasatakse ka poolte ühisvara, kui see on vajalik võlgniku kohustuste täitmiseks.

Maksejõuetusmenetlus ei eelda võlgniku tegevuse katkestamist, vaid ta võib oma äritegevust jätkata vastavalt sellele, kas tal on oma volituste täitmiseks vaja luba või on need peatatud. Kui tegu on võlgniku volituste üle tehtava järelevalve juhtumitega, nõutakse varade valitsemiseks või käsutamiseks tavaliselt haldurite luba, kuid teatavad üldist laadi toimingud võivad olla lubatud, kui need on äriühingu tavapärase tegevuse osa. Põhimõtteliselt ei ole kuni võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe heakskiitmiseni või likvideerimismenetluse

algatamiseni võimalik vara maksejõuetu äriühingu rahastamiseks ilma kohtuniku loata koormata. Järgmises punktis selgitatakse võlgniku volituste peatamise või järelevalve korda.

Kui refinantseerimisprotsessi raames toimub rahastamine uuest laekuvast tulust, käsitatakse poolt sellest nõudena pankrotivarale.

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Võlgniku pädevus

Põhimõtteliselt on lähtepunktiks vabatahtliku ja sundmenetluse eristamine (artikkel 29). Esimesel juhul jätkab võlgnik oma vara valitsemist ja käsutamist ning allub halduri järelevalvele, vajades selleks tema luba või nõusolekut. Sundmenetluses peatatakse võlgniku volitused oma vara valitseda ja käsutada ning seda teeb tema asemel haldur. Selle korra eesmärk ei ole võlgnikku karistada, vaid pigem säilitada varad ja tagada menetluse tulemuslikkus.

Kriteeriumiks on siiski võlgniku majandustegevuse jätkamine. Sel eesmärgil lubatakse halduril artikli 111 alusel koostada nimekiri tegevusest, mis on oma olemuse ja ulatuse tõttu vajalikust kontrollist vabastatud. Süsteem on paindlik, sest kohtunik võib põhjendatud otsusega anda vabatahtlikus menetluses korralduse volituste peatamiseks ja määrata sundmenetluses loa või nõusoleku alusel lihtsalt järelevalve, osutades riskidele, mida ta loodab vältida, ja kasule, mida ta loodab saada.

Samamoodi võib halduri taotlusel algset piirangukorda või volituste peatamist mõnes hilisemas etapis muuta. Ka see peab toimuma põhjendatud otsuse alusel ja pärast võlgniku ärakuulamist (muudatus ei ole automaatne) koos nõudega, et muudatus tuleb avalikustada samal viisil, nagu avalikustati pankrotimäärus.

Pärast menetluse lõppemist lõppeb ka volituste piirang. Muudel juhtudel pikendatakse seda senikaua, kuni kiidetakse heaks võlausaldajatega sõlmitud kokkulepe, millega võib kehtestada meetmed võlgniku volituste piiramiseks või keelamiseks. Kui maksejõuetusmenetlus lõppeb likvideerimisega, tähendab selle etapi alustamine seda, et võlgniku volitused peatatakse.

Maksejõuetusseaduse eesmärk on üldjuhul see, et maksejõuetusmenetluse alla kuuluv võlgniku vara püsiks muutumatuna. Teatavatel juhtudel on siiski võimalik, et osa võlgniku vara müüakse maksejõuetusmenetluse käigus kohtuniku loal, mida mõnikord ka ei nõuta. Maksejõuetusmenetluse käigus on võimalik ka tootmisüksuste müük uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 215 jj sätestatud viisil.

Erandina võlgniku tegevuse jätkuvuse üldreeglist on sätestatud, et halduri taotlusel ning pärast võlgniku ja töötajate esindajate ärakuulamist võib võlgniku bürood sulgeda või tema tegevuse peatada. Kui see hõlmab töölepingute kollektiivset lõpetamist, peatamist või muutmist, peab kohtunik järgima teatavaid erinorme.

Samuti on seaduses sätestatud konkreetsed kohustused seoses võlgniku raamatupidamisega ning eraldi reguleeritakse maksejõuetusmenetluse mõju maksejõuetute juriidiliste isikute juhtorganitele.

Pankrotihalduri määramine ja pädevus

Haldur on isik või organ, kes aitab kohtunikku ja kellele tehakse ülesandeks maksejõuetusmenetluse läbiviimine. Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist annab kohtunik korralduse menetluse teise etapi algatamiseks. See etapp hõlmab kõike, mis puudutab halduri määramist, teda käsitlevaid sätteid, tema volitusi ja ülesandeid.

Haldur valitakse füüsiliste ja juriidiliste isikute seast, kes on kooskõlas seaduses sätestatud tingimustega vabatahtlikkuse alusel kantud avalikku maksejõuetusregistrisse (*Registro Público Concursal*). Sel eesmärgil eristatakse väikese-, keskmise- ja suuremahulist maksejõuetusmenetlust. Esimene määramine nimekirjast toimub loosiga ja seejärel käib see järgemööda. Erandiks on suuremahulised menetlused, milleks kohtunik võib määrata halduri, keda ta peab kõige sobivamaks; selleks peab ta esitama põhjenduse ja järgima seaduses kehtestatud kriteeriume. Krediidiasutustega seotud maksejõuetusmenetluse korral peab kohtunik määrama halduri pankade nõuetekohase saneerimise fondi (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*) nimetatud isikute seast. Kui tegemist on menetlusega, mis hõlmab riikliku väärtuspaberiturum komisjoni (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*) järelevalve alla kuuluvaid asutusi, peab kohtunik määrama haldurid selle komisjoni nimetatud isikute seast ning kindlustusseltside puhul määratakse haldurid kindlustushüvitiste konsortsiumi

(*Consortio de Compensación de Seguros*) nimetatud isikute seast.

Tavaliselt määratakse ainult üks haldur. Maksejõuetusmenetluses, kus on olemas seda õigustavad avaliku huviga seotud põhjused, võib pankrotikohtunik määrata erandina teiseks halduriks avaliku haldusastutuse võlausaldaja või avalik-õigusliku isiku võlausaldaja, kes on selle avaliku haldusastutusega seotud või selle ees vastutav.

Uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 57 jj on üksikasjalikult reguleeritud halduri õiguslik seisund. Haldur täidab järgmist liiki kohustusi: menetluskohustused, võlgniku või tema juhtorganitega seotud kohustused, töajooksimustega seotud kohustused, võlausaldajate õigustega seotud kohustused, aruande- ja hindamiskohustused, vara realiseerimisega seotud kohustused, asjaajamiskohustused. Haldurite kõige tähtsam kohustus on esitada artikliga 292 ettenähtud aruanne, millele nad peavad lisama ettepaneku varade nimekirja kohta ja võlausaldajate nimekirja.

Haldurite tasu määrab kindlaks kohtunik kooskõlas 6. septembri 2004. aasta kuninga dekreedis 1860/2004 kehtestatud tasude tabeliga.

Määratud haldur peab selle ülesande vastu võtma ja kohtunik võib ta taandada või vabastada, kui selleks on õigustatud põhjus. Haldurid võivad määrata delegeeritud assistendid, kes abistavad neid kohustuste täitmisel.

Pankrotikohtunik

Maksejõuetusmenetluse arutamise pädevus kuulub äriõiguse kui tsiviilõiguse eriharu valdkonda. Kohtunik kuulutab välja maksejõuetuse ja juhib menetlust. 1. juuli 1985. aasta kohtute seaduse 6/1985 (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) artiklis 86b on sätestatud kaubanduskohtunike pädevuste nimekiri, mis sisaldab eelkõige maksejõuetusmenetluste valdkonnas esile kerkivaid küsimusi.

Kohtunik võib pankrotimääruses või juba eelnevalt, ennetava meetmena piirata võlgniku põhiõigusi. Need piirangud võivad olla järgmised:

- a) posti- ja telefoniside jälgimine;
- b) kohustus elada samas piirkonnas, kus on aadress, koos koduaresti võimalusega; ja
- c) elukohta sisenemine ja selle läbiotsimine.

Kui võlgnik on juriidiline isik, võidakse neid meetmeid võtta ka kõikide või teatavate tema praeguste direktorite või likvideerijate suhtes ja nende isikute suhtes, kes on viimasel kahel aastal seda ülesannet täitnud.

Uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklitega 52 ja 53 antakse pankrotikohtunikule eranditu ainupädevus teatavates küsimustes. Need küsimused hõlmavad üldjuhul kõiki meetmeid, mida võetakse võlgniku varade suhtes või millel on nendega otsene seos. Kohtunik on samuti pädev tegema otsuseid töölepingute kollektiivse peatamise kohta, kui tööandja tunnistatakse maksejõuetuks, ja arutama vastutusnõudeid maksejõuetu äriühingu direktorite või likvideerijate vastu.

Eelotsuse tegemiseks ja ainult maksejõuetusmenetluse eesmärgil laieneb kohtuniku pädevus ka otseselt maksejõuetusmenetlusega seotud haldus- või sotsiaalküsimustele.

Maksejõuetusseaduses on sätestatud reeglid rahvusvahelise ja territoriaalse kohtualluvuse kohta ning menetluse käiku käsitlevad erinormid, mida tuleb järgida ja mis on üldises menetlusõiguses sätestatu ees ülimuslikud.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist ei ole võimalik võlgniku nõudeid või võlgu tasaarveldada. Tasaarveldus on siiski lubatud, kui võlgniku nõuded täideti enne pankrotimääruse tegemist, isegi kui otsus tehakse hiljem. Need nõuded on üldiselt sätestatud tsiviilseadustiku (*Código Civil*) artiklis 1196 (nõuete vastastikkus, võlgade ühetaolisus, nõuetekohasus ja tasumisele kuuluvus).

See eeskiri ei kehti välismaise elemendiga maksejõuetusmenetluse suhtes, kui võlgniku vastastikuse nõude suhtes kohaldatav õigus seda maksejõuetuse olukordades võimaldab.

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Mõju lepingutele, mille üks pool on võlgnik

Maksejõuetusmenetluse mõju lepingutele, mille võlgnik on sõlminud kolmandate isikutega, reguleeritakse uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artikliga 156 jj; need sätted kehtivad lepingute suhtes, mille täitmine on enne pankrotimääruse tegemist pooleli. See küsimus tuleb kaalumisele kahepoolsete lepingute puhul, sest ühepoolsetes lepingutes määratakse kindlaks kolmandast isikust võlausaldajate nõuete tunnustamise kord või sätestatakse nõue, et need lisatakse menetlusega hõlmatud vara hulka, nagu on sätestatud artiklis 157. Haldusastutustega sõlmitud lepinguid reguleerib spetsiaalne haldusseadus.

Üldpõhimõttena on artiklis 156 sätestatud, et pankrotimäärus üksinda ei mõjuta vastastikuste kohustustega lepinguid, mida võlgnik või lepingu pool peab täitma. Võlgniku kohustused tasaarveldatakse pankrotivaraga. Lepingu lõpetamisest tulenevat hüvitist käsitatakse samuti nõudena pankrotivara vastu.

Kõnealuste lepingute kehtivuse tugevdamiseks peetakse seaduse kohaselt kehtetuks iga punkti, millega sätestatakse lepingu ülesütlemise või lõpetamise volitus ainult seetõttu, et üks pooltest tunnustatakse maksejõuetuks.

Kui see on maksejõuetusmenetluse huvides, võib haldur (kui tegemist on peatamisega) või võlgnik (kui tegemist on järelevalvega) nõuda, et pankrotikohtunik lõpetaks lepingu. Sellistel juhtudel peab kohtunik kutsuma võlgniku, halduri ja lepingu teise poole kohtusse. Kui kohtusse ilmunud isikud jõuavad kokkuleppele, teeb kohtunik määruse, millega leping lõpetatakse. Vastasel juhul lahendatakse vaidlus maksejõuetuse lisamenetluses ja kohtunik teeb otsuse kõigis küsimustes, mis on seotud tagasimaksmise ja hüvitisega, mis tasaarveldatakse pankrotivaraga ning võib arvestatava summa korral olla ilmselgelt märkimisväärne.

Lõpetamine lepingu rikkumise tõttu

Pankrotimäärus ei mõjuta kahepoolsete lepingute lõpetamist juhtudel, mil üks pooltest lepingut järgnevalt rikub. Järjestikku täidetavate lepingute puhul võib lõpetamisvolitust kasutada ka juhul, kui rikkumine toimus enne pankrotimääruse tegemist. Isegi kui lõpetamiseks on põhjuseid, võib kohtunik maksejõuetusmenetluse huve silmas pidades anda korralduse, et leping tuleb täita, st tasuda nõuetekohaselt maksed või tasaarveldada võlgniku kohustused pankrotivaraga.

Lepingute lõpetamise hagid tuleb esitada pankrotikohtunikule maksejõuetuse lisamenetluse kaudu. Kui taotlus rahuldatakse (ja seega lepitakse kokku lepingu lõpetamises), muutuvad täitmata kohustised kehtetuks. Mis puudutab täitmisele kuuluvaid kohustisi, siis hõlmab maksejõuetusmenetlus nende võlausaldajate nõudeid, kes on oma lepingulised kohustused täitnud, kui võlgniku rikkumine toimus enne pankrotimääruse tegemist. Kui see toimus pärast seda, tasaarveldatakse oma kohustused täitnud poolte nõuded pankrotivaraga. Nõuete hulka kuuluvad kahjuhüvitised.

Uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 169 jj on kehtestatud sätted, millega reguleeritakse töölepingute mõju. Sellele järgneva artikliga reguleeritakse mõju tippjuhtide lepingutele.

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud pooleliolevatele kohtuasjadele)?

Uute tuvastushagide keeld

Tsiviil- ja töökohtunikud ei saa vastu võtta hagasid, mida peaks arutama pankrotikohtunik (eelkõige neid, mis on suunatud võlgniku vara vastu).

Kui selline hagi võetakse ekslikult vastu, antakse korraldus kõik menetlused lõpetada ja kõik võetud meetmed muutuvad kehtetuks. Ka kaubanduskohtunikud peavad hoiduma vastu võtmast pärast maksejõuetusmenetluse algatamist esitatud hagasid kuni menetluse lõpuni, kui need hagid hõlmavad nõudeid, mis on seotud ettevõtte kohustustega maksejõuetute kapitaliühingute direktorite ees, kes on rikkunud oma kohustusi, kui olemas on alused likvideerimiseks.

Pankrotimääruse mõju täite- ja sissenõudmismenetlusele võlgniku vara suhtes

Kui maksejõuetusmenetlus on juba algatatud, ei või üldnormi kohaselt algatada üksikuid, kohtulikke või kohtuväliseid täitemenetlusi, samuti ei või jätkata haldus- või maksude sissenõudmise menetlust võlgniku vara suhtes. Selle keelu rikkumise korral on karistuseks see, et hagi tunnistatakse tühiseks. Reeglina on ette nähtud kaks erandit, mille korral võib täitmisele pööramist jätkata pankrotimäärusele vaatamata ja kuni likvideerimiskava heakskiitmiseni:

a) haldustäitemenetlus, mille puhul on väljastatud arestimismäärused,

b) töösuhetega seotud täitemenetlused, mis hõlmavad võlgnikule enne määruse andmist kuulunud varade arestimist, tingimusel et arestitud vara ei ole vajalik võlgniku äri- või kutsetegevuse jätkamiseks.

Pooleliolivate täitemenetluste kohta on artikli 55 lõikes 2 sätestatud, et võetud meetmed tuleb peatada alates pankrotimääruse kuupäevast, kuigi asjaomaseid nõudeid võib maksejõuetusmenetluses käsitleda.

Tagatise täitmisele pööramise suhtes kehtivad järgmises punktis sätestatud erinormid, sest see on seotud mõjuga, mida see teatavatele nõuetele avaldab.

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Mõju pankrotimääruse tegemise ajal pooleli olevale tuvastamismenetlusele

Võlgnikuga seotud tuvastamismenetlust, mis on pankrotimääruse tegemise ajal pooleli, jätkatakse kuni lõpliku otsuse tegemiseni, kuigi sellele vaatamata liidetakse maksejõuetusmenetlusega oma direktoritelt, likvideerijatelt või audiitoritelt kahju hüvitamist nõudvate juriidiliste isikute menetlused ning nende menetlemine jätkub.

Vahekohtumenetlus: võlgnikuga seotud vahekohtukokkulepped muutuvad maksejõuetusmenetluse ajal kehtetuks (artikkel 52); seetõttu on vahekohtumenetluse algatamine pärast pankrotimääruse tegemist keelatud. Pooleliolivaid menetlusi jätkatakse kuni lõpliku vahekohtuotsuseni.

Võlgniku õigus esitada hagsid

Seaduses on sätestatud võlgniku õigus esitada hagsid vastavalt talle jäänud volitustele. Üldjuhul on nii, et kui võlgniku volitused on peatatud, on halduril õigus esitada isikustamata laadi hagsid. Kui võlgniku volitusi on piiratud, on tal õigus esitada hagsid halduri nõuetekohasel loal, kui hagrid mõjutavad võlgniku vara. Kui on tegemist järelevalvega ja haldur on seisukohal, et hagi esitamine on maksejõuetusmenetluse huvides soovitatav, aga võlgnik seda ei tee, võib kohtunik anda haldurile loa seda teha.

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajate osalemine maksejõuetusmenetluses

Võlausaldajad võivad taotleda kohtunikult maksejõuetusmenetluse algatamist ja võlgnik võib selle taotluse vaidlustada. Sel juhul peetakse istung ja kohtunik otsustab asja määrusega. Kui kohtunik algatab maksejõuetusmenetluse, loetakse seda sundmenetluseks, mis tavaliselt tähendab, et võlgniku õigus oma vara valitseda ja käsutada peatatakse ning tema asemel võib seda teha haldur.

Maksejõuetusmenetluse algatamisel antakse võlausaldajatele nõuete esitamiseks aega üks kuu alates määruse avaldamisest ametlikus väljaandes. Haldur peab teavitama kõiki võlgniku dokumentide alusel tuvastatud võlausaldajaid nõuetest teatamise kohustusest. Välismaal elavatele võlausaldajatele kehtib sama tähtaeg. Teade peab olema kirjalik ja adresseeritud haldurile ning selles peab olema esitatud nõue koos vajaliku teabega summa, nõude tekkimise kuupäevade ja maksetähtaja, omaduste ja eeldatava liigituse kohta, ning kui väidetakse, et olemas on konkreetne eelisnõudeõigus, siis tuleb märkida tasumisele kuuluvate maksetega seotud varad või õigused ja nende registriandmed. Lisada tuleb ka tõendavad dokumendid. Teated võib edastada elektrooniliselt.

Haldur peab iga nõude puhul tegema otsuse, kas kaasata see oma aruandele lisatavasse võlausaldajate

nimekirja, ning kui suures summas ja millise liigitusega see tuleks lisada. Võlausaldajatel, kes ei ole rahul nõude liigituse või suurusega või kes jäeti nimekirjast välja, saavad aruande kümne päeva jooksul vaidlustada. Selleks tuleb esitada taotlus maksejõuetuse lisamenetluse algatamiseks, mille kohta kohtunik teeb otsuse. Enne aruande esitamist (kümne päeva jooksul enne selle esitamist) saadab haldur elektroonilise teate võlausaldajatele, kelle aadress tal on, teavitades neid võlausaldajate ja varade esialgsest nimekirjast. Võlausaldajad, kes ei ole aruandega rahul, võivad haldurile kirjutada, et lasta parandada vead või esitada muu vajalik teave.

Võlausaldajad osalevad ka kokkuleppele jõudmise ja likvideerimise etappides. Kokkuleppele jõudmise etapis võivad nad esitada kokkuleppe ettepaneku, samuti võivad nad välja pakkuda, et peavad kinni kokkuleppe eettepanekust, mille esitas võlgnik. Igal juhul kutsutakse nad võlausaldajate koosolekule, kus arutatakse kokkulepet ja hääletatakse selle heakskiitmise üle. See eeldab enamuse kohalolekut, mis on sätestatud maksejõuetusseaduse artiklis 124. Kui võlausaldajate arv on suurem kui 300, võib see protsess toimuda ka kirjalikult.

Mõni võlausaldaja (need, kes koosolekul ei osale või kes on ebaseaduslikult hääleõigusest ilma jäetud) võib kokkuleppe heakskiitmise vaidlustada ja kui heakskiit on juba saadud, võivad võlausaldajad taotleda kokkuleppe täitmatajätmist.

Likvideerimisetapis võivad võlausaldajad enne maksejõuetusmenetluse lõpetatuks kuulutamist esitada märkusi halduri esitatud likvideerimiskava ja lõpparuande kohta.

Liigitamise etapis on võlausaldajatel poole staatus ja nad võivad esitada märkusi halduri aruande ja prokuratuuri arvamuse kohta, kuigi neil ei ole õiguslikku alust esitada sõltumatuid liigitamise nõudeid.

Lõpuks võivad võlausaldajad seoses maksejõuetusmenetluse lõpetamisega esitada teatud juhtudel ka lõpetamist vaidlustavaid märkusi.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotivara hulka kuuluva vara käsutamine algetapis

Kui maksejõuetusmenetluses ei peatata võlgniku tegevust, võib võlgnik pärast maksejõuetuse väljakuulutamist oma vara käsutada kooskõlas kehtestatud järelevalvekorraga: kui tema volitusi on piiratud, peab võlgnik saama toimingute tegemiseks haldurilt loa või nõusoleku, ning kui tema volitused on peatatud, käsutab tema vara haldur.

Kuni kokkuleppe heakskiitmiseni või likvideerimisetapi alguseni ei või pankrotivara hulka kuuluvat vara põhimõtteliselt ilma kohtuniku loata võõrandada ega koormata. Siia alla ei kuulu:

- a) vara müük, mida haldur peab vältimatuks, et tagada äriühingu elujõulisus või menetluse jaoks nõutavad rahalised vahendid;
- b) sellise vara müük, mida ei ole võlgniku tegevuse jätkamiseks vaja, tagades, et hind vastab suuremas osas vara väärtusele, mis on varade nimekirjas määratud; ja
- c) varade võõrandamine, mis on võlgniku tegevuse jätkamiseks oluline.

Viimasel juhul võib haldur juhul, kui võlgniku õigust oma vara valitseda ja käsutada ei ole peatatud, eelnevalt kindlaks määrata äriühingu äri- või kauplemistegevuse jaoks olulise tegevuse või toimingud, mida võlgnik võib sõltuvalt nende olemusest ja suurusest ise ellu viia. Võlgnik võib seda tegevust ellu viia alates pankrotimääruse tegemise ajast kuni ajani, mil haldur võtab tema kohustused üle.

Pankrotivara hulka kuuluva vara käsutamine likvideerimisetapis

Likvideerimisprotsessis on kaks peamist etappi:

- a) likvideerimistoimingute läbiviimine vastavalt seaduses sätestatud üldistele eeskirjadele juhtudel, kui maksejõuetuskohtunik ei ole kohaldanud likvideerimismenetlusele erieeskirju (artikkel 405 jj);
- b) võlausaldajatele ja pankrotivara arvel maksmine tingimusel, et maksmist võib alustada ka enne

likvideerimistoimingute lõpetamist.

Siiski tuleb märkida, et kõik likvideerimistoimingud ei toimu selles menetlusetapis. Teatavad varad võidakse realiseerida algetapis muul eesmärgil kui võlausaldajatele maksmiseks, näiteks järgmistel juhtudel: menetluse alla kuuluv vara võidakse säilitada, et hoida käigus võlgniku majandustegevust; võlausaldajad, kellel on eelisinõudeõigused laevade või lennukite suhtes, võivad eraldada sellised varad pankrotivarast osana meetmetest, millele neil on erioigusaktide alusel õigus; jätkata võidakse teatavate täitemenetlustega, mille üksikud eelisinõudeõigusega võlausaldajad on algatanud enne maksejõuetusmenetlust, samuti haldustäitemenetlustega, kui arestimismäärus tehti enne pankrotimäärust.

Seaduses on sätestatud erinormid tootmisüksuste müügiks maksejõuetusmenetluse etappide jooksul (mille keskmes on ettevõtte kaitsmise põhimõte), nii et ühe müügilepinguga antakse üle kõik varad ja kehtivad erinormid kõnealuse tegevuse kohustuste üleandmise kohta.

Põhimõtteliselt tähendab tootmisüksuste müük seda, et üle antakse kõik lepingud, mis on tegevusega sisuliselt seotud, kuid maksejõuetusmenetlusele eelnenud ajast pärit võlgu üle ei võeta, välja arvatud juhul, kui ostjad on võlgnikuga seotud või kohaldatavad on äriühingu õigusjärglust käsitlevad tööõigusnormid. Sellistel juhtudel võib kohtunik anda nõusoleku, et ostja ei võta üle enne käsutamist maksmist ootavate palkade või hüvitiste summat ning et need kaetakse palkade tagatisfondist (*Fondo de Garantía Salarial*). Selleks et tagada äriühingu ellujäämine, võivad ostja ja töötajad sõlmida kokkulepped kollektiivsete töötingimuste muutmiseks.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pärast maksejõuetusmenetluse algatamist lisatakse võlgniku kohustistele kõikide võlausaldajate nõuded, olenemata sellest, kas need on tagamata või eelisinõuded ning milline on võlausaldajate kodakondsus ja elukoht. Sellise korra aluseks on *par condicio creditorum*-põhimõte ja koosõla dividendioigusega (*ley del dividendo*) ning eesmärk on käsitleda kõiki nõudeid võrdsest, kui võlgniku maksejõuetus on kontrollitud ja ta peab tasuma kõik oma võlad.

Esialgu tehakse olulist vahet pankrotivõlausaldajatel ja pankrotivara võlausaldajatel – viimaseid maksejõuetusmenetlus ei mõjuta.

Nõuded pankrotivara vastu on uuesti sõnastatud maksejõuetusmenetluse artiklis 242 loetletud piiratud nimekirjas, mis tähendab, et nõudeid, mida sellesse lisatud ei ole, käsitletakse pankrotinõuetena. Põhimõtteliselt ja enamjaolt on need nõuded, mis on tekkinud pärast pankrotimääruse tegemist menetluse või võlgniku tegevuse jätkamise tulemusena, või nõuded, mis tekivad lepinguvälise vastutuse tõttu. Siiski kuuluvad siia ka muud juhtumid, näiteks palganõuded pankrotimääruse tegemisele eelnenud 30 viimase tööpäeva eest summas, mis ei ületa kahekordset kutsealadevahelist tagatud miinimumpalka, ning võlgniku elatisnõuded või nende isikute elatisnõuded, kellele võlgnik on kohustatud seaduse järgi elatist maksma.

Muudel juhtudel tekivad need nõuded menetluse käigus tehtud otsuste põhjal, näiteks tagasivõtmishagide tagajärgede kindlaksmääramisel või lepingute lõpetamise tulemusena.

Pankrotivara vastu esitatud nõuetena võib käsitada ka poolt nende nõuete summast, mis tekivad refinantseerimislepingu raames tagatud uuest rahalisest tulust.

Likvideerimismenetluse korral loetakse pankrotivara vastu esitatud nõueteks ka kokkuleppe kaudu võlgnikule tagatud nõudeid, mis on koosõlas asjaomase artikli sätetega.

Pankrotivara vastu esitatud nõuded on mahaarvamise-eelsed, st need on kõikide teiste nõuete ees ülimuslikud ja neid ei mõjuta intressi lisandumata jäämine.

Palganõuded viimase 30 tööpäeva eest tuleb tasuda viivitamata. Ülejäänud nõuded pankrotivara vastu makstakse nende maksetähtaja saabumisel, kuid haldur võib seda reeglit muuta, kui see on maksejõuetusmenetluse huvides vajalik ja kui on olemas piisavalt vara kõikide pankrotivara vastu esitatud nõuete tasumiseks.

Seaduses on siiski sätestatud erinormid (artikkel 473) juhtumiteks, kui võlgniku varast ei pruugi eelduste kohaselt piisata pankrotivara vastu esitatud nõuete tasumiseks. Sellistel juhtudel on kohustuslik maksejõuetusmenetlus lõpetada. Kui haldur arvab, et see võib juhtuda, on ta kohustatud kohtunikku teavitama ja alustama pankrotivara vastu esitatud nõuete tasumist vastavalt sätestatud erikorraale.

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Maksejõuetusmenetluse algatamisel antakse võlausaldajatele nõuete esitamiseks aega üks kuu alates määruse avaldamisest ametlikus väljaandes. Haldur peab teavitama kõiki võlgniku dokumentide alusel tuvastatud võlausaldajaid nõuetest teatamise kohustusest. Selle jaoks eraldi vormi ei ole. Välismaal elavate võlausaldajate jaoks on see tähtaeg sama, kuigi kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) 2015/848 (maksejõuetusmenetluse kohta) artikleid 53 ja 55.

Nõude kohta edastatud teade peab olema kirjalik ja adresseeritud haldurile ning selles peab olema esitatud nõue koos vajaliku teabega summa, nõude tekkimise kuupäevade ja maksetähtaja, omaduste ja eeldatava liigituse kohta, ning kui väidetakse, et olemas on konkreetne eelisnõudeõigus, siis tuleb märkida tasumisele kuuluvate maksetega seotud varad või õigused ja nende registriandmed. Lisada tuleb ka tõendavad dokumendid. Teated võib edastada elektrooniliselt.

Haldur peab iga nõude puhul tegema otsuse, kas kaasata see oma aruandele lisatavasse võlausaldajate nimekirja, ning kui suures summas ja millise liigitusega see tuleks lisada. Võlausaldajatel, kes ei ole rahul nõude liigituse või suurusega või kes jäeti nimekirjast välja, saavad aruande kümne päeva jooksul vaidlustada. Selleks tuleb esitada taotlus maksejõuetuse lisamenetluse algatamiseks, mille kohta kohtunik teeb otsuse. Enne aruande esitamist (kümne päeva jooksul enne selle esitamist) saadab haldur elektroonilise teate võlausaldajatele, kelle aadress tal on, teavitades neid võlausaldajate ja varade esialgselt nimekirjast. Võlausaldajad, kes ei ole aruandega rahul, võivad haldurile kirjutada, et lasta parandada vead või esitada muu vajalik teave.

Kui võlausaldajad ei edasta oma nõudeid õigel ajal, võib haldur või kohtunik need võlausaldajate nimekirja vaidlustamise kohta otsust tehes siiski nimekirja lisada, kuid need nõuded on allutatud. Artikli 86 lõikes 3 sätestatud nõuded, võlgniku dokumentidest tulenevad nõuded, täitedokumentis registreeritud nõuded, avalikus registris registreeritud tagatisega tagatud nõuded, muul viisil maksejõuetus- või muus kohtumenetluses registreeritud nõuded ning nõuded, mida avalikud haldusasutused on kohustatud kontrollima, ei ole sellel alusel allutatud ja need liigitatakse sobival viisil.

Nõuete puhul, mis ei vasta isegi nendele nimekirja lisamise kriteeriumidele ja on edastatud pärast tähtaega, kaob igasugune võimalus, et need maksejõuetusmenetluse käigus tasutakse.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Seaduses liigitatakse pankrotinõuded kolme kategooriasse (artikkel 269): eelisnõuded, tagamata nõuded ja allutatud nõuded. Eelisnõuded omakorda jagatakse eri- ja üldnõueteks ja siis veel eri klassideks uues artiklis 287 sätestatud viisil. Nõuete liigitamine pankrotiseaduses toimub automaatmeetodi alusel. Tagamata nõuete kategooria on see, mis jääb teistest üle: kõik nõuded, mis ei liigitu eelis- või allutatud nõuete kahte kategooriasse, on tagamata.

A) Erieelisega nõuete (artikkel 270) hulka kuuluvad:

1. nõuded, mis on tagatud kinnisvarahüpoteegiga, vallaspandiga või hüpoteegi või pandiga koormatud varadele või õigustele seatud registerpandiga;
2. nõuded, mis on tagatud koormatud varast saadud tulu pantimisega;
3. taastatud vara laenuõuded, sealhulgas töötajate nõuded nende toodetud esemete suhtes, kui need on võlgniku omandis või valduses;
4. nõuded vallas- või kinnisvara kapitalirendi maksete või osamaksetega ostu suhtes rendileandjate või

müüjate kasuks ja kui see on asjakohane, siis rahastajate kasuks, omandireservatsiooniga renditud või müüdüd vara suhtes koos käsutuskeeluga või maksmata jätmise korral järgneva tingimusega;

5. nõuded koormatud väärtpaberite suhtes, mis on tagatud raamatupidamises kirjendatud tagatistega;
6. nõuded, mis on tagatud avalikesse dokumentidesse kantud pandiga, nõuded panditud varade või õiguste suhtes, mis on võlausaldaja või kolmanda isiku omandis.

Erieelis mõjutab ainult nõude seda osa, mis ei ületa võlausaldajate nimekirjas registreeritud vastava tagatise väärtust. Nõude suurus, mis ületab summat, mida on tunnustatud erieelisega summana, liigitatakse vastavalt selle laadile.

B) Üldise eelisõigusega nõuete (artikkel 280) hulka kuuluvad:

1. erieeliseta palganõuded summa suhtes, mis saadakse, kui kutsealadevaheline tagatud miinimumpalk kolmekordistatakse päevade arvuga, mille eest on palk maksmata; lepingute lõpetamisest tulenev hüvitis summas, mis vastab seadusjärgsele miinimumsummale, mis arvutatakse kuni kolmekordse kutsealadevahelise tagatud miinimumpalga alusel; enne pankrotimääruse tegemist toimunud tööõnnetustest ja tekkinud kutsehaigustest tulenev hüvitis;
2. summad, mis vastavad kinni peetud maksude ja sotsiaalkindlustuse summadele, mida võlgnik on kohustatud seaduse järgi tasuma;
3. füüsiliste isikute nõuded, mis tulenevad vabakutselisest tööst, ja autorite nõuded intellektuaalomandi kaitsega teoste kasutamiseõiguste loovutamise eest, mis on kogunenud pankrotimääruse tegemisele eelnenud kuue kuu jooksul;
4. muud avalik-õiguslikud nõuded, samuti erieeliseta sotsiaalkindlustusnõuded; seda eelisõigust võib kohaldada kuni 50%-le maksuhalduri kõikidest nõuetest ja sotsiaalkindlustussüsteemi kõikidest nõuetest;
5. lepinguvälisest tsiviilvastutusest tulenevad nõuded;
6. refinantseerimislepingu raames tagatud uuest rahalisest tulust tulenevad nõuded, mis vastavad artikli 71 lõikes 6 sätestatud tingimustele, summas, mida ei ole tunnustatud nõudena pankrotivara vastu;
7. kuni 50% nende nõuete suurus, mis kuuluvad võlausaldajale, kes taotles maksejõuetusmenetlust, ja mida ei loeta allutatud nõueteks.

C) Allutatud nõuded, mis sisalduvad artiklis 281:

1. nõuded, mis on edastatud liiga hilja, välja arvatud juhul, kui need on nõuded, mille tunnustamine on kohustuslik või mis tulenevad kohtuotsustest;
2. nõuded, mis on allutatud lepingulise kokkuleppe alusel;
3. lisatasu- ja intressinõuded;
4. trahvi- ja muude rahaliste karistuste nõuded;
5. nende isikute nõuded, kellel on võlgnikuga seaduses sätestatud tingimustele vastav erisuhe;
6. nõuded, mis tulenevad tagasivõitmise hagidest seoses sellega, et isik on tunnustatud vaidlustatud toimingus pahauskselt tegutsenuks;
7. nõuded, mis tulenevad vastastikuste kohustustega lepingutest või ennistamise korral asjaomase sättega ette nähtud olukordadest.

Nõuete tasumine

Erieelisega nõuded tasutakse menetluse alla kuuluvate varade ja õiguste arvel, ükskõik kas need pööratakse täimisele üksikult või kollektiivselt. Nende nõuetega on seotud erinormid, mis annavad haldurile õiguse tasuda need pankrotivarast ilma konkreetseid varasid realiseerimata, vabastades koormatiseid. Varasid on võimalik müüa ka pandiõiguse jätkudes ja nii, et ostja võtab üle võlgniku kohustised. Nende varade müügiks on seaduse artiklis 429 jj sätestatud erinormid.

Üldise eelisõigusega nõuded tasutakse vastavalt nende järjekorrale ja *pro rata* igas kategoorias. Seejärel tasutakse tagamata nõuded, kuigi kohtunik võib tasumise järjekorda halduri taotlusel ja teatud tingimustel muuta. Tagamata nõuded tasutakse *pro rata* vastavalt pankrotivara hulka kuuluva vara likviidsusele.

Allutatud nõuded tasutakse viimasena vastavalt artiklis 309 sätestatud korrale.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

A) Võlausaldajate kokkulepe

Pärast maksejõuetusmenetluse algetappi, kui menetluse alla kuuluvad varad ja kohustised on lõplikult kindlaks määratud, on kaks võimalikku lahendust: võlausaldajate kokkulepe (*convenio*) või likvideerimine (*liquidación*).

Nii võlgnik kui ka võlausaldajad, kelle nõuded moodustavad enam kui viiendiku võlgniku kohustistest, võivad esitada kokkuleppe ettepaneku. Maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti artiklites 317 jj on sätestatud elemendid, mida kokkuleppe ettepanek peab sisaldama: need hõlmavad ettepanekuid nõuete rahuldamise (vähendamise), maksepuhkuse (maksejõuetuse edasilükkamise), struktuurimuutuste (ühinemine, jagunemine, maksejõuetu äriühingu ümberkujundamine) või äriühingu või tootmisüksuse üleandmise kohta.

Selleks, et maksejõuetuskohtunik saaks kokkuleppe heaks kiita, peab ettepanekut toetama piisav arv võlausaldajaid, et saavutada nõutav õiguslik enamus (artikkel 376 jj).

Kokkulepe jõustub päeval, mil see kohtuotsusega heaks kiidetakse. Sellest ajast lõpeb maksejõuetusmenetluse mõju ja seda asendab kokkuleppes kindlaks määratud mõju. Ka halduri ülesanne on täidetud. Kokkulepe on siduv võlgniku ning tagamata ja allutatud nõuetega võlausaldajate, samuti eelisnõudeõigusega võlausaldajate jaoks, kes hääletasid poolt. See võib olla siduv ka eelisnõudeõigusega võlausaldajate jaoks sõltuvalt enamusest, mis selle heakskiitmisel saavutati. Pärast kokkuleppe täitmist kuulutab kohtunik selle asjaolu välja ja annab korralduse maksejõuetusmenetlus lõpetada.

Kui kokkulepet ei täideta, võib iga võlausaldaja nõuda kohtunikult täitmatajätmise väljakuulutamist.

Maksejõuetusmenetluse lõpetamine

Maksejõuetusmenetluse lõpetamise põhjused on sätestatud uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 465. Maksejõuetusmenetlus lõpetatakse põhiliselt järgmistel põhjustel:

- a) provintsi kohus (*Audiencia Provincial*) tühistab pankrotimääruse;
- b) kuulutatakse välja kokkuleppe täitmine;
- c) leiab kinnitust, et menetluse alla kuuluvast varast ei piisa pankrotivara suhtes esitatud nõuete täitmiseks;
- d) leiab kinnitust, et kõik tunnustatud nõuded on tasutud või võlausaldajate nõuded on muul viisil täielikult rahuldatud;
- e) pärast algetapi lõppu lahkuvad või taganevad kõik võlausaldajad menetlusest.

Lõpetamise peab heaks kiitma kohtunik ja asjaomaste poolte jaoks on olemas menetlus selle vaidlustamiseks. Pankrotivara suhtes esitatud nõuete tasumiseks on seaduses erisätted juhuks, kui maksejõuetusmenetlus lõpetatakse võlgniku vara ebapiisavuse tõttu. Seda on võimalik kindlaks teha võlgniku enda taotlusega menetluse algatamiseks. Sellisel juhul teeb kohtunik maksejõuetusmenetluse ja selle lõpetamise teatavaks

samas otsuses ja samal ajal.

Maksejõuetusmenetluse lõpetamise väljakuulutamisel lõpevad kõik võlgniku volitustega seotud piirangud. Kui võlgnik on füüsiline isik, on seadusega ette nähtud erinormid võlgniku vabastamiseks nende nõuete tasumisest, mida maksejõuetusmenetluse käigus ei rahuldatud. Vabastuse saamise nõuded on sätestatud artiklis 486 jj. Võlgnik peab olema tegutsenud heas usus ja ta peab täitma teatavad kohustused. Võlgnik peab vabastust ise taotlema ning haldur ja võlausaldajad võivad esitada oma märkused. Vabastuse võib teatavatel juhtudel tühistada, kui näiteks võlgnik parandab oma rahalist olukorda või kui ta ei täida maksegraafikut, mida ta kohustus tegema, et tasuda vabastuse alla mittekuuluvad võlad.

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kui juriidiliste isikute maksejõuetusmenetlus lõpetatakse likvideerimise tõttu, kaotavad nad oma juriidilise isiku staatuse.

Kui lõpetamine toimub kokkuleppe täitmise tõttu, on võlausaldajate nõuded tasutud kooskõlas kokkuleppe sätetega. Eelisoõigusega võlausaldajad, kes võlausaldajate kokkuleppele alla ei kirjutanud, võivad teatud tingimustel jätkata või alata üksikuid täitemenetlusi.

Võlgnik võib oma juriidilise isiku staatuse kaotada ka võlausaldajate kokkuleppe täitmise ajal struktuurse ümberkorraldamise protsessis, mille tulemusena võtab kohustised üle uus äriühing või omandav ettevõte.

Kui võlgnikud on füüsilised isikud, tähendab maksejõuetusmenetluse lõpetamine likvideerimise või varade ebapiisavuse tõttu seda, et võlausaldajad võivad alata võlgniku suhtes üksikuid täitetoiminguid, kui võlgnik ei ole vabastatud tasumata nõuetest artiklis 178a sätestatud viisil.

Maksejõuetusmenetluse taasalustamine

Kui füüsilisest isikust võlgniku suhtes tehakse pankrotimäärus viie aasta jooksul pärast seda, kui eelmine maksejõuetusmenetlus lõpetati likvideerimise või varade ebapiisavuse tõttu, loetakse seda varasema menetluse taasalustamiseks.

Juriidilisest isikust võlgnike korral annab korralduse likvideerimise või varade ebapiisavuse tõttu lõpetatud maksejõuetusmenetluse taasalustamiseks sama kohus, kes arutas esimest menetlust, seda käsitletakse samas menetluses ja see on piiratud pärastpoole ilmnunud varade ja õiguste likvideerimise etapiga.

Aasta jooksul, mis järgneb varade ebapiisavuse tõttu maksejõuetusmenetluse lõpetamise otsuse kuupäevale, võivad võlausaldajad taotleda menetluse taasalustamist sissenõudmistoimingute algatamise eesmärgil, märkides konkreetsed toimingud, mis on vaja alata või esitades kirjalikult olulised asjaolud, mis võivad liigitada maksejõuetuse süüliseks, välja arvatud juhul, kui lõpetatud maksejõuetusmenetluses tehti otsus liigitamise kohta.

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Vastavalt uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklile 242 on õiguskulud, mida tuleb maksta maksejõuetusmenetluse taotlemiseks ja selle läbiviimiseks, nõuded pankrotivara vastu. Eeskätt kuuluvad siia kõik nõuded, mis tulenevad õiguskuludest ja väljaminekutest, mida on vaja maksejõuetusmenetluse taotlemiseks ja algatamiseks, ettevaatusabinõude vastuvõtmiseks, pankrotiseaduses sätestatud otsuste avaldamiseks ning võlgniku ja halduri osalemiseks ja esindamiseks maksejõuetusmenetluse ja lisamenetluse jooksul, kui nende osalemine on seaduse kohaselt kohustuslik või pankrotivara huvides, kuni kokkulepe jõustub või muul juhul senikaua, kuni maksejõuetusmenetlus lõpetatakse, välja arvatud nõuded, mis tulenevad kohtu otsuste suhtes esitatud edasikaebustest ja mis jäetakse täielikult või osaliselt rahuldamata koos sõnaselge kulude tasumise korraldusega.

Pankrotivara suhtes esitatud nõueteks loetakse vastavalt sama artikli lõikele 3 ka õiguskulud ja väljaminekud, mis tulenevad võlgniku, halduri või seadusjärgsete võlausaldajate osalemisest ja esindamisest menetluses, mida jätkatakse pankrotivara huvides või mis algatatakse kooskõlas kõnealuse seaduse sisuga, välja arvatud sätted,

mis on seotud taganemise, nõustumise, tasaarvelduse või võlgniku eraldi kaitse juhtumitega ja, kui see on asjakohane, seaduses kehtestatud ülemmäärade piires.

Kui maksejõuetusmenetlus lõpetatakse pankrotivara ebapiisavuse tõttu, tasutakse õiguskulude ja väljaminekute nõuded enne ülejäänud nõudeid pankrotivara suhtes, välja arvatud töötajate ja elatisnõuded (artikkel 473).

Halduri tasud nõutakse sisse pankrotivara arvel ja kohtunik määrab need kindlaks vastavalt seadusega heaks kiidetud tasude tabelile. Praegu kehtib endiselt 6. septembri 2004. aasta kuninga dekreediga 1860/2004 heaks kiidetud tasude tabel. Artiklis 84 on sätestatud erinormid nende kindlaksmääramise ja jõustumise kohta.

Seadusega on ette nähtud võimalus haldurit abistavate delegeeritud assistentide määramiseks ja nende tasu katab haldur.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Tagasivõitmise hagide kord maksejõuetusmenetluses on esitatud uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artiklis 226 jj. Neid sätteid on järjest muudetud, peamiselt seoses refinantseerimiskokkulepete *kaitsemehhanismide* laadiga.

Artiklis 226 on sätestatud tagasinõudehagidega seotud kord. See põhineb üldklauslil, mis tunnistab tühistatavaks kõik võlgniku toimingud, mis kahjustavad menetluse alla kuuluvat vara olenemata sellest, kas oli tegemist eksitamise kavatsusega või mitte. Tühistamise mõju tagamiseks on kehtestatud konkreetne ajavahemik: kaks aastat enne pankrotimääruse kuupäeva.

A) Tühistamisaeg

Seaduse kohaselt on võimalik kehtestada kindel tühistamisaeg, milleks on kaks aastat pankrotimääruse kuupäevast tagasi.

B) Rahalise kahju mõiste

Toimingud, mida võlgnik teeb nn kahtlusalusel ajavahemikul, saab tühistada, kui need kahjustavad menetluse alla kuuluvat vara. Kaebuse esitanud pool peab rahalist kahju rahuldavalt tõendama. Võttes arvesse kahjulike toimingute tõendamise seotud tavapäraseid raskusi, lihtsustab maksejõuetusseadus hagide esitamist eeltingimuste kehtestamise kaudu. Nii nagu seaduse teistes osades, võivad eeltingimused olla mittevaidlustatavad või vaidlustatavad. See tähendab, et

a) rahaline kahju loetakse mittevaidlustatavaks kahel juhul: kui tegemist on i) varade tasuta võõrandamisega, välja arvatud annetused kasutamiseks, ning ii) maksete ja muude toimingutega, millega täidetakse kohustused, mis kuuluvad tasumisele pärast pankrotimääruse tegemist, välja arvatud juhul, kui need on kaitstud tagatisega – sellisel juhul tunnistab eeltingimus vastupidist tõendit;

b) rahaline kahju loetakse vaidlustatavaks kolmel juhul: kui tegemist on i) varade tasulise võõrandamisega isikutele, kellel on pankrotivõlgnikuga erisuhe, ii) tasude kehtestamisega varale olemasolevate kohustuste katteks või selliste uute kohustuste katteks, millega varasemad on asendatud, ja iii) maksete või muude toimingutega, millega täidetakse kohustused, mis on kaitstud tagatisega ja mis kuuluvad tasumisele pärast pankrotimääruse tegemist.

C) Menetlus

Maksejõuetusmenetluses on tagasivõitmise hagide esitamise õigus halduril. Selleks et kaitsta võlausaldajaid haldurite tegevusetuse eest, on seaduses sätestatud subsidiaarne ehk teise astme hagi esitamise õigus võlausaldajatele, kes on nõudnud haldurilt kirjalikult tagasivõitmise hagi esitamist, kuid haldur ei ole seda kahe kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast teinud. Seadus sisaldab norme, mille eesmärk on tagada, et haldurid täidaksid ülesannet kanda hoolt selle eest, et menetluse alla kuuluvat vara ei võõrandata. Refinantseerimiskokkulepete vastu esitatavate hagide puhul on hagi esitamise õigus eranditult halduril ja subsidiaarne alus on välistatud.

Refinantseerimiskokkuleppeid kaitsevad hiljutistest seadusandlikest muudatustest tulenevad erinormid, kus on kindlaks määratud kaitsemehhanismid, mis takistavad nende (teatavatel tingimustel heaks kiidetud) kokkulepete suhtes tagasivõitmise hagide esitamist (uuesti sõnastatud maksejõuetusseaduse artikkel 604).

Kuidas saab maksejõuetust vältida saneerimiskava heakskiitmisega?

Maksejõuetusseadus pakub võlgnikele kahte võimalust võla restruktureerimiseks: teatamine läbirääkimiste alustamisest võlausaldajatega (*comunicación de inicio de negociaciones*) või saneerimiskava (*plan de reestructuración*) koostamine.

Iga füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb majandus- või kutsetegevusega, võib teatada läbirääkimiste alustamisest võlausaldajatega või taotleda otse saneerimiskava heakskiitmist vastavalt maksejõuetusseaduse asjaomase osa sätetele (maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti artikkel 583)^[1].

Selleks, et võlga restruktureerida, peab võlgnik olema ühes järgmistest olukordadest: tõenäoline, peatne või praegune maksejõuetus. Viimasel juhul saab menetlust kasutada ainult juhul, kui ei ole rahuldatud sundmenetluse (*concurso necesario*) taotlust (maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti artikkel 636).

Lisaks traditsioonilistele maksejõuetuse kategooriatele (praegune ja peatne maksejõuetus) tekib kolmas kategooria – tõenäoline maksejõuetus –, kui on objektiivselt ette näha, et saneerimiskava puudumisel ei suuda võlgnik järgmise kahe aasta jooksul oma kohustusi korrapäraselt tasuda. See uus kategooria on sätestatud direktiivi (EL) 2019/1023 artikli 2 punktis 2, milles viidatakse maksejõuetuse tõenäosusele, mis näib olevat direktiivi põhjenduses 22 määratletud kui eelseisvale maksejõuetusele eelnev etapp.

Kui teatatakse läbirääkimiste alustamisest võlausaldajatega saneerimiskokkuleppe saavutamiseks, on võlgnikul kolm kuud aega, et pidada võlausaldajatega rahulikult läbirääkimisi, saavutades võlgniku tegevuse jätkamiseks vajalike varade suhtes täitemenetluse peatamise (*paralización de las ejecuciones*) ja vältides edasiste täitemenetluste algatamist (välja arvatud avaliku sektori nõuded). Selle tulemusel peatatakse ka võlausaldajate esitatud sundmenetluse taotlused, mis tagab, et läbirääkimised saavad toimuda täiendavate riskideta või võlgniku tegevuse jätkamiseks vajalike lepingute võimaliku lõpetamiseta. Uue võimalusena võivad kohtunikud lubada peatada (*suspensión*) vabatahtliku menetluse taotluste esitamise, kuni teatamise mõju kestab.

Läbirääkimiste alustamisest teatamise mõju – täitemenetluse peatamine ja sundmenetluse taotluste peatamine – kestab kolm läbirääkimiste kuud (mida kohus võib maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti artikli 607 kohaselt pikendada veel kolmeks kuuks). Teatamist õigustanud maksejõuetuse olukord peab olema lahendatud nii, et saneerimiskava suhtes on jõutud kokkuleppele, on võimalik taotleda selle heakskiitmist või esitada ühe kuu jooksul taotlus vabatahtliku maksejõuetuse kohta. Igal juhul tühistatakse teatamise mõju ja selle aja jooksul ei tohi esitada teist teadet läbirääkimiste alustamise kohta. Võlgnik peab selleks ootama ühe aasta.

Pärast seda läbirääkimismenetlust võib sõlmida saneerimiskokkuleppe, mis on teine Hispaania õigusaktidega ette nähtud maksejõuetuseelne menetlus.

Saneerimiskavadena käsitatakse kavasid, mille eesmärk on muuta võlgniku varade ja kohustiste või omakapitali koosseisu, tingimusi või struktuuri, sealhulgas varade, tootmisüksuste või kogu ettevõtte üleandmine, mis tahes vajalikud tegevuslikud muudatused või nende elementide kombinatsioon (maksejõuetusõiguse uuesti sõnastatud teksti artikkel 614).

Kava on määratletud laialt: ettevõtte likvideerimise kavad on samuti lubatud, tingimusel et ettevõtte on elujõuline ja et kava sisaldab kaitsemeetmeid, mis võimaldavad aktsionäridel/osanikel (*socios*) ja/või võlausaldajatel (*acreedores*) kava nii heaks kiita kui ka seda kritiseerida.

Seega võib kava hõlmata võlgniku varade restruktureerimist (koosseisu või tingimuste muutmine, sealhulgas võimalus lepingud maksejõuetusmenetluse huvides lõpetada), kohustiste või omakapitali restruktureerimist (nõuete kapitaliseerimine (*capitalización de créditos*) või kapitali suurendamise ja vähendamise toimingud (*operaciones acordeón*)) või näha ette varade, tootmisüksuse või jätkuva tegevuse üleandmist või muid tegevuslikke muudatusi (näiteks tööhõivemeetmed) või nende kombinatsiooni. See võib seega hõlmata aktsia- või osakapitali suurendamise või vähendamise toiminguid, struktuurimuudatusi ja/või oluliste varade võõrandamist, mis nõuavad aktsionäride/osanike kaasamist.

Lisaks ei kohaldata kohustisi mõjutavate meetmete suhtes universaalsuse põhimõtet, kuna ei ole vaja hõlmata kõiki kohustisi, ilma et see piiraks seaduslike välistuste kohaldamist (ülalpidamisnõuded (*créditos por alimentos*), lepinguvälisest vastutusest tulenevad nõuded (*responsabilidad extracontractual*), töötajate, v.a juhtkonna liikmete nõuded (*créditos laborales*), artikkel 633); kava esitava isiku äranägemisel võib teha vabatahtlikke erandeid. Võlgnik peab ise kindlaks määrama, milliseid kohustisi ta soovib saneerimiskavasse lisada.

Kõik saneerimiskavad ei vaja kohtu heakskiitu: kohtu kaasamine piirdub teatavate juhtumitega.

Kohtu kaasamine on ette nähtud saneerimiskavade puhul, mis näevad ette mõju, mis laieneb eriarvamusega võlausaldajatele (*acreedores disidentes*) ühe klassi piires, kõigile eriarvamusega võlausaldajate klassidele või isegi aktsionäridele/osanikele, kes ei ole poolt hääletanud (maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti artikli 615 lõige 1), või kui see on vajalik kava ja selles sätestatud tagatiste, toimingute või tehingute kaitsmiseks maksejõuetusmenetluses tagasivõtmise üldreeglite (*acciones rescisorias concursales*) eest või selleks, et anda teatavad eesõigused saneerimiskava raames antud või võetud rahastamisele hilisema maksejõuetusmenetluse korral (maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti artikli 615 lõige 2).

Kui vajalik häälteenus on saavutatud ning sisulised ja vormilised nõuded täidetud, võivad võlgnik või võlausaldajad taotleda kohtult kava heakskiitmist, et see avaldaks seaduses sätestatud mõju ja oleks poolte suhtes täitmisele pööratav. Mis puutub kava heakskiitmisse, siis võivad eriarvamusega pooled selle vaidlustada provintsikohtus, välja arvatud juhul, kui taotleja on valinud heakskiitmismenetluse koos ärakuulamisõigusega või eelneva vaidlustamisega.

Millist maksejõuetusmenetlust kohaldatakse mikroettevõtete suhtes?

5. septembri 2022. aasta seadusega 16/2022, millega võetakse siseriiklikku õigusesse üle direktiiv (EL) 2019/1023, läbi viidud reformiga lisatakse maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti III osa, mis käsitleb erimenetlust mikroettevõtete (*microempresas*) (füüsiliste või juriidiliste isikute) suhtes, kes vastavad artiklis 685 sätestatud tingimustele ja muutuvad tõenäoliselt maksejõuetuks, on praegu maksejõuetud või neid ähvardab peatne maksejõuetus.

Tegemist on veebipõhise menetlusega, milles kasutatakse standardvorme ja mis võimaldab kiiresti heaks kiita ettevõtte tegevuse jätkamise kava, millega kaasnevad maksuvabastused ja maksepuhkused (*quitas y esperas de los créditos*), või võlgniku varade likvideerimise ja ettevõtte juriidilise isiku staatuse kustutamise (*extinción de la personalidad jurídica de la sociedad*) juhul, kui ettevõtte tegevuse jätkamine ei ole võimalik.

Sellesse menetlusse on kaasatud võlgnik, võlausaldajad ja teatavatel juhtudel – kuna tema sekkumine ei ole kohustuslik – ka pankrotihaldur (*administración concursal*).

Kuidas reguleeritakse füüsiliste isikute maksmata võlgadega seotud vabastusi?

Füüsilisest isikust võlgnik, olenemata sellest, kas ta on ettevõtja või mitte, võib taotleda maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud tekstis (artiklid 486 jj) sätestatud tingimuste kohaselt maksmata kohustiste tasumisest vabastamist (*exoneración*), tingimusel et ta on tegutsenud heas usus. Selleks võivad võlgnikud valida kahe võimaluse vahel: 1) alludes maksekavale ilma menetlusega hõlmatud varade eelneva likvideerimiseta või 2) likvideerides oma varad ja kaotades õigused.

Kui sisulised ja menetluslikud nõuded on täidetud, laieneb vabastus kõikidele tasumata võlgadele, v.a artiklis 489 sätestatud erandid (lepinguvälisest tsiviilvastutusest tulenevad võlad, kriminaalkuriteost tulenev tsiviilvastutus (*responsabilidad civil derivada delito*), elatisnõuded, avalik-õiguslikud nõuded (*créditos de derecho público*) (üle 10 000 euro), vabastuse taotlemisega seotud kulud, tagatisega tagatud võlad).

Teatud juhtudel võidakse vabastus tühistada ja igal juhul ei laiene see kolmandatele isikutele, kes on õiguslikult või lepinguliselt kohustatud vabastuse saanud võla tasuma.

[1] Maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti artikli 583 lõikega 2 jäetakse välja järgmised võlgnikud:

a) kindlustus- või edasikindlustusseltsid,

- b) krediidasutused,
  - c) investeerimisühingud või ühisinvesteeringuettevõtjad,
  - d) kesksed vastaspooled,
  - e) väärtpaberite keskdepositooriumid,
  - f) muud finantsüksused ning riigi territoriaalse korralduse eest vastutavad asutused ja organid, avaliku sektori asutused ja muud avalik-õiguslikud asutused (maksejõuetusseaduse uuesti sõnastatud teksti artikli 583 lõige 3).
-

■ Viimati uuendatud: 23/05/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.